

Handboek

Leerplicht Primair Onderwijs
Fryslân

INHOUDSOPGAVE

1. INLEIDING	4
2. LEERPLICHT	5
2.1. Verwijsindex Fryslân	5
2.2. Gebiedsgericht team	6
2.3. Meldcode huiselijk geweld	6
3. IN- EN UITSCHRIJVEN	7
3.1 Inschrijven	7
3.1.1 Vrijstelling schoolbezoek vijfjarigen	7
3.1.2 Inschrijving en uitschrijving van primair onderwijs naar voortgezet onderwijs	7
3.2 Uitschrijving van leerlingen	7
3.3 Wet onderwijsnummer en Basisregister Onderwijs	8
4. SCHOOLVERZUIM	9
4.1 Absoluut verzuim	9
4.2 Relatief verzuim	9
4.3 Bezoek aan arts of orthodontist tijdens schooluren	10
4.4 Ziekteverzuim/Signaalverzuim	10
4.5 Strafrechtelijke aanpak schoolverzuim	10
4.6 Richtlijnen voor het melden van schoolverzuim	10
4.7 Toezicht Inspectie van het Onderwijs	11
4.8 Meldwijzer schoolverzuim	11
5. GRONDEN VOOR VRIJSTELLING VAN INSCHRIJVING	12
5.1 Lichamelijke of psychische ongeschiktheid	12
5.2 Bedenkingen tegen de richting van het onderwijs	12
5.3 Inschrijving op een school in het buitenland	12
5.4 Bijzondere vrijstellingen	12
6. VRIJSTELLING VAN GEREGELD SCHOOLBEZOEK	13
6.1 Vrijstelling geregeld schoolbezoek van rechtswege	13
6.2 Vrijstelling geregeld schoolbezoek na vooraf verkregen toestemming	13
6.2.1 Op vakantie onder schooltijd	13
6.2.2 Verlof in geval van ‘andere gewichtige omstandigheden’	13
6.2.3 Verlof voor meer dan 10 dagen	13
6.3 Schema voor verlofaanvragen	14
7. TOELATING, SCHORSING EN VERWIJDERING	16
7.1 Toelating	16
7.2 Schorsing	17
7.3 Procedure schorsing	17
7.4 Verwijdering	18
7.5 Procedure verwijdering primair onderwijs	18
7.6 Toetsing van de verwijdering door een onafhankelijke geschillencommissie	19

8.	BEZWAAR- EN BEROEPSPROCEDURE	20
8.1	Bevoegd gezag	20
8.2	De beschikking	20
8.3	Bezwaar en beroep	20
8.3.1	Bezwaarschrift	20
9.	FAQ	22
10.	WEBSITES	23

1. INLEIDING

Voor u ligt het Handboek Leerplicht Primair Onderwijs Fryslân. Het handboek is bestemd voor scholen in het primair onderwijs, schooldirecteuren en intern begeleiders. Het handboek bevat informatie over de inhoud en uitvoering van de Leerplichtwet. Samenwerken is hierin belangrijk. Met dit - Friese - handboek willen we de samenwerking en afstemming tussen scholen en leerplichtambtenaren in Friesland onderstrepen en bevorderen.

Leeswijzer

Omwille van de leesbaarheid van het handboek is voor zo praktisch en gewoon mogelijk taalgebruik gekozen met verwijzingen naar de wet. Wanneer u in de onderwijs-/leerplichtpraktijk geconfronteerd wordt met vragen of kwesties die om precies handelen vragen, adviseren wij u naast het handboek de Leerplichtwet te raadplegen (zie [hoofdstuk 11, websites](#)).

Ter bevordering van het leesgemak is gekozen:

- voor de term ‘de ouders’ waar het de ouder(s)/verzorger(s) betreft die het gezag over de leerling/jongere uitoefenen en die met de feitelijke verzorging zijn belast.
- voor de term het bevoegd gezag waar het directeur/het bestuur van de school betreft.

2. LEERPLICHT

Ieder kind heeft recht op onderwijs. De Leerplichtwet is een belangrijk instrument bij het beschermen van dit recht. De rechten en plichten van ouders, leerlingen en schooldirecteuren zijn beschreven in de Leerplichtwet van 1969. Deze wet is, kort gezegd, een rechtsmiddel waarmee gewaarborgd wordt dat alle jongeren zo goed mogelijk worden toegerust met kennis en vaardigheden die zij nodig hebben om een zelfstandige plek in de samenleving te verwerven. Een afgeronde schoolopleiding is daarvoor een eerste vereiste.

Het toezicht op de naleving van de Leerplichtwet is in Nederland opgedragen aan burgemeester en wethouders van de woongemeente van de leerling. De Leerplichtwet regelt inschrijvingsplicht bij een erkende school en geregeld schoolbezoek voor kinderen vanaf 5 jaar. Het is de taak van de leerplichtambtenaar om het aan de burgemeester en wethouders opgedragen toezicht feitelijk uit te oefenen. De leerplichtambtenaar werkt binnen de kaders van de Leerplichtwet 1969 en van de ambtsinstructie 2014.

De meeste kinderen gaan gewoon naar school. Leerplichtige kinderen die niet naar school gaan, niet bij een school staan ingeschreven, langdurig of regelmatig verzuimen, komen in beeld bij leerplicht. De inspanningen van de leerplichtambtenaar vormen een schakel in de begeleiding van leerplichtige jongeren in hun onderwijsloopbaan.

Het werk van de leerplichtambtenaar, de kwalificatieplicht-ambtenaar en de Regionale Meld- en Coördinatiefunctie draagt bij aan het terugdringen van voortijdig schoolverlaten en het verbeteren van de startpositie van jongeren. Hiermee worden de kansen op de arbeidsmarkt vergroot, evenals de mogelijkheden tot volwaardige participatie in de samenleving.

2.1. Verwijsindex Fryslân

In de zorg en hulpverlening aan kinderen en jongeren in Fryslân werken veel organisaties samen. Voor een tijdige en goede hulpverlening is het belangrijk dat deze organisaties elkaar zo snel mogelijk vinden. Daarom is de Verwijsindex Fryslân ingevoerd: een instrument dat voorkomt dat kinderen en jongeren met problemen die hun ontwikkeling bedreigen, tussen wal en schip raken.

De Verwijsindex is een digitaal instrument waarmee professionals - zoals hulpverleners, beroepskrachten binnen scholen en begeleiders - kinderen en jongeren tot 23 jaar kunnen registreren die in hun ontwikkeling bedreigd worden.

2.2. Gebiedsgericht team

De gemeente werkt sinds 1 januari 2015 volgens het principe één huishouden, één plan, één aanpak, ook op school. De ondersteuning van inwoners – jong en oud - wordt zoveel mogelijk dichtbij huis gerealiseerd. De gemeente werkt daarom met gebiedsteams.

De zorgstructuur van het primair en voortgezet onderwijs en van het middelbaar beroepsonderwijs zullen verbonden worden met de gebiedsteams. Het doel is een goede samenwerking te realiseren tussen de school en het gebiedsteam. De schoolmaatschappelijk werkers werken vanuit de scholen en vervullen de verbindende rol met de gebiedsteams.

Verder zullen de gebiedsteams samenwerken met diverse partners zoals huisartsen, jongerenwerk/ opbouwwerk en wijk- en dorpscoördinatoren, maar vanzelfsprekend ook met leerplicht/RMC.

2.3. Meldcode huiselijk geweld

Sinds 1 juli 2013 zijn beroepskrachten, ook leerplichtambtenaren en rmc-trajectbegeleiders, verplicht een meldcode te gebruiken bij vermoedens van geweld in huiselijke kring. Deze Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling helpt professionals adequaat te reageren bij signalen van geweld.

3. IN- EN UITSCHRIJVEN

De controle door de leerplichtambtenaar op in- en uitschrijvingen heeft tot doel vast te kunnen stellen of er aan de inschrijfplicht is voldaan. De leerplichtadministratie van de woongemeente moet parallel lopen aan op de school ingeschreven leerlingen.

3.1 Inschrijven

Iedere leerplichtige leerling moet bij een school staan ingeschreven. Op de ouders rust de verplichting hun kind bij een school in te schrijven en ervoor te zorgen dat het kind de school geregeld bezoekt. Het bevoegd gezag van de school beslist over toelating, schorsing en verwijdering van een leerling. Het bevoegd gezag is verplicht elke mutatie in de leerlingenlijst te melden bij de leerplichtambtenaar (LPW art.18). In- en uitschrijvingen moeten binnen 7 dagen gemeld worden.

3.1.1 Vrijstelling schoolbezoek vijfjarigen

De Leerplichtwet biedt de mogelijkheid tot vrijstelling van de schoolbezoekplicht voor ten hoogste 5 uur per week, zolang de leeftijd van 6 jaar nog niet is bereikt. Voorwaarde is dat ouders het bevoegd gezag laten weten dat zij een beroep willen doen op deze vrijstellingsgrond wegens jeugdige leeftijd. Desgevraagd kan het bevoegd gezag de betrokken leerling nog eens vrijstelling van de schoolbezoekplicht verlenen voor ten hoogste 5 uur per week (gezamenlijk maximaal 10 uur). Het bevoegd gezag verleent deze aanvullende vrijstelling uitsluitend om overbelasting van de leerling te voorkomen. De vrijstellingsmogelijkheid is niet bedoeld om een vijfjarige leerling op willekeurige momenten thuis te houden.

3.1.2 Inschrijving en uitschrijving van primair onderwijs naar voortgezet onderwijs

Ouders van leerlingen die in groep 8 van het primair onderwijs zitten krijgen via de basisschool een speciale aanmeldingskaart voor het voortgezet onderwijs. De ingevulde kaart wordt via de basisschool naar de school voor voortgezet onderwijs gestuurd.

3.2 Uitschrijving van leerlingen

Een leerlingen mag alleen worden uitgeschreven als:

- de leerling op een andere school is ingeschreven;
- vrijstelling van de inschrijvingsplicht is ontstaan;
- de leerling niet meer leerplichtig is.

Een leerling die onvoldoende vorderingen maakt of zeer regelmatig en/of voor langere perioden afwezig is, mag niet worden uitgeschreven. Ook een leerling die na inschrijving niet op school verschijnt, mag niet worden uitgeschreven, ook al heeft hij de lessen nooit gevolgd. Wanneer het bevoegd gezag niet binnen 7 dagen bericht heeft ontvangen over inschrijving op een andere school, dan moet het bevoegd gezag dit (mogelijk absolute) verzuim melden bij de leerplichtambtenaar.

Er kunnen bijzondere omstandigheden zijn waardoor leerlingen vrijgesteld zijn van de leerplicht en uitgeschreven worden. Het gaat dan om zieke leerlingen, leerlingen die permanent of tijdelijk naar het buitenland vertrekken en om leerlingen die tijdelijk ergens anders in Nederland verblijven (zie hoofdstuk 5).

3.3 Wet onderwijsnummer en Basisregister Onderwijs

Met de Wet onderwijsnummer heeft iedere leerling die in Nederland bekostigd onderwijs volgt een persoonsgebonden nummer. Hiervoor wordt het Burgerservicenummer gebruikt. Als de leerling niet over een Burgerservicenummer beschikt, krijgt hij een alternatief nummer toegekend. Alle leerlingen worden geregistreerd in het Basisregister Onderwijs (BRON).

BRON bevat in- en uitschrijvinggegevens van bekostigde instellingen in het po, vo en mbo. De onderwijsinstellingen leveren deze gegevens, gekoppeld aan het onderwijsnummer of persoonsgebonden nummer, elektronisch aan bij de Dienst Uitvoering Onderwijs (DUO) de beheerder van BRON.

In de Wet verzelfstandiging informatiseringsbank is vastgelegd dat DUO leerlinggegevens die gekoppeld zijn aan het Burgerservicenummer mag leveren aan gemeenten. Het gaat hier om gegevens op basis van in- en uitschrijving in het basisregister, NAW-gegevens en het laatst genoten onderwijs voor personen tussen de 4 en 23 jaar.

4. SCHOOLVERZUIM

Scholen en instellingen zijn wettelijk verplicht het relatieve en het absolute verzuim (uitschrijving zonder startkwalificatie) van leerlingen te melden aan de gemeente. Dagelijks reageren op de afwezigheid van een leerling en een goed contact met ouders werken preventief. Lukt het de school niet om het verzuim te stoppen dan dienen stappen gezet te worden op grond van de Leerplichtwet. Bij een verzuimmelding laten de scholen de leerplichtambtenaar weten wat er intern al is ingezet om het verzuim te stoppen. Ouders dienen vooraf geïnformeerd te worden als de school een verzuimmelding gaat doen. De Meldwijzer schoolverzuim is schematisch weergegeven in [paragraaf 4.8](#).

4.1 Absoluut verzuim

Er is sprake van absoluut verzuim als een leerplichtige leerling niet staat ingeschreven op een school of onderwijsinstelling. Het is een taak van de leerplichtambtenaar om de controle op schoolinschrijvingen en dus ook op absoluut verzuim te doen. De Basisregistratie Personen (BRP) levert dagelijks een update aan leerplicht. Deze koppelt de nieuwe bevolkingsgegevens aan de leerplichtadministratie en controleert of er sprake is van absoluut verzuim. Bij onduidelijkheid wordt contact opgenomen met ouders of het bevoegd gezag van de school.

4.2 Relatief verzuim

Er is sprake van relatief verzuim als een leerling wel staat ingeschreven bij een school, maar de school niet of niet regelmatig bezoekt. Dit is het type verzuim waarmee scholen het meest te maken hebben. Zowel de ouders als de leerling vanaf 12 jaar zijn op dit verzuim aan te spreken en kunnen hiervoor strafrechtelijk verantwoordelijk worden gehouden.

Relatief verzuim is te onderscheiden in categorieën:

- *Geoorloofd schoolverzuim*

Hiervan is sprake wanneer een leerling een geldige reden heeft voor verzuim zoals ziekte, bruiloft, begrafenis, jubileum, etc. (zie [hoofdstuk 6](#)).

- *Ziekteverzuim*

Er is sprake van ziekteverzuim als een leerling afwezig is en is ziek gemeld. Ziekteverzuim is een vorm van geoorloofd verzuim. Dit verzuim kan een dekmantel vormen voor ongeoorloofd verzuim.

- *Ongeoorloofd schoolverzuim*

Dit is verzuim zonder geldige reden. Bij verzuim van 16 uur in een periode van 4 lesweken is het bevoegd gezag verplicht het verzuim te melden (LPW art.21). Eerder melden is uiteraard toegestaan en soms ook wenselijk, bijvoorbeeld bij zorgen rondom een leerling.

- *Luxeverzuim*

Van luxeverzuim is sprake als ouders hun kind zonder toestemming van het bevoegd gezag buiten de schoolvakanties mee op vakantie nemen (zie hoofdstuk 6). Voor vakantie onder schooltijd kan alleen een uitzondering gemaakt worden als het kind tijdens de schoolvakanties niet op vakantie kan door de specifieke aard van het beroep van (één van) de ouders. Het bevoegd gezag mag in die situatie eenmaal per schooljaar vrij geven, mits het niet meer dan 10 dagen is en niet in de eerste 2 weken van het schooljaar. Aanvragen voor meer dan 10 dagen worden ingediend bij de leerplichtambtenaar van de woongemeente van de leerling (LPW art.13a).

4.3 Bezoek aan arts of orthodontist tijdens schooluren

Hoe het precies zit met artsenbezoek tijdens schooluren is aan Ingrado, de landelijke brancheorganisatie voor leerplicht en voortijdig schoolverlaten, voorgelegd. Ingrado zegt hierover: 'Werknemers gaan in de tijd van de baas naar een dokter of tandarts. Dit is maatschappelijk aanvaard. Die vertaling moet daarom ook gemaakt worden naar leerlingen'. Dus formeel mag een school een bezoek tijdens schooltijd aan arts, tandarts, orthodontist of therapeut niet verbieden. De school kan ouders wel dringend verzoeken dergelijke afspraken buiten schooltijd te plannen. Als afspraken maken buiten schooltijd niet lukt, dan moet school hier coulant mee omgaan.

4.4 Signaalverzuim

Signaalverzuim is verzuim dat een signaal is van achterliggende problematiek, bijvoorbeeld van een instabiele thuissituatie, psychische klachten, een conflict op school en/of criminaliteit. Signaalverzuim kan herkend worden aan veelvuldige en willekeurige afwezigheid gekoppeld aan een scala van, op het eerste gezicht, acceptabele redenen. Meestal geven ouders het verzuim op correcte wijze op. Ook veelvuldig ziekteverzuim kan een signaal zijn van achterliggende problematiek. Het is belangrijk dat de school alert en actief is als leerlingen veelvuldig ziek zijn terwijl ze geen duidelijk ziektebeeld hebben of niet correct worden afgemeld. De school kan bij twijfel rondom ziekte de GGD-arts inschakelen. Deze is bevoegd informatie in te winnen bij de huisarts of de specialist. Daarnaast moet de leerplichtambtenaar op de hoogte worden gesteld.

4.5 Strafrechtelijke aanpak schoolverzuim

Het doel van de Strafrechtelijke aanpak schoolverzuim van het Openbaar Ministerie is het tegengaan van verzuim. Dit kan door vervolging of door het opleggen van een hulpverleningstraject. De strafrechtelijke aanpak wordt in gang gezet met een proces-verbaal opgemaakt door de leerplichtambtenaar. Het Openbaar Ministerie werkt met een Friese handleiding strafrechtelijke aanpak schoolverzuim.

4.6 Richtlijnen voor het melden van schoolverzuim

Het Openbaar Ministerie geeft richtlijnen voor het reageren op verzuimgedrag:

1. *Licht verzuim: te behandelen door de school*

- één lesuur ongeoorloofd verzuimen per week (maand of jaar);
- een paar lessen of een gehele dag een enkele keer tot een paar keer per jaar verzuimen.

2. *Matig verzuim: te behandelen door de school en de leerplichtambtenaar*

- een paar lessen een paar keer per maand verzuimen;
- een aantal dagen achtereen een paar keer per jaar verzuimen.

3. *Hardnekkig verzuim: te behandelen door de school en de leerplichtambtenaar*

- een paar lessen (aantal keren) per week verzuimen;
- een gehele dag, een paar keer per week of per maand verzuimen;
- een aantal dagen achtereen een paar keer per week of per maand verzuimen;
- in het geheel niet (meer) deelnemen aan het onderwijs.

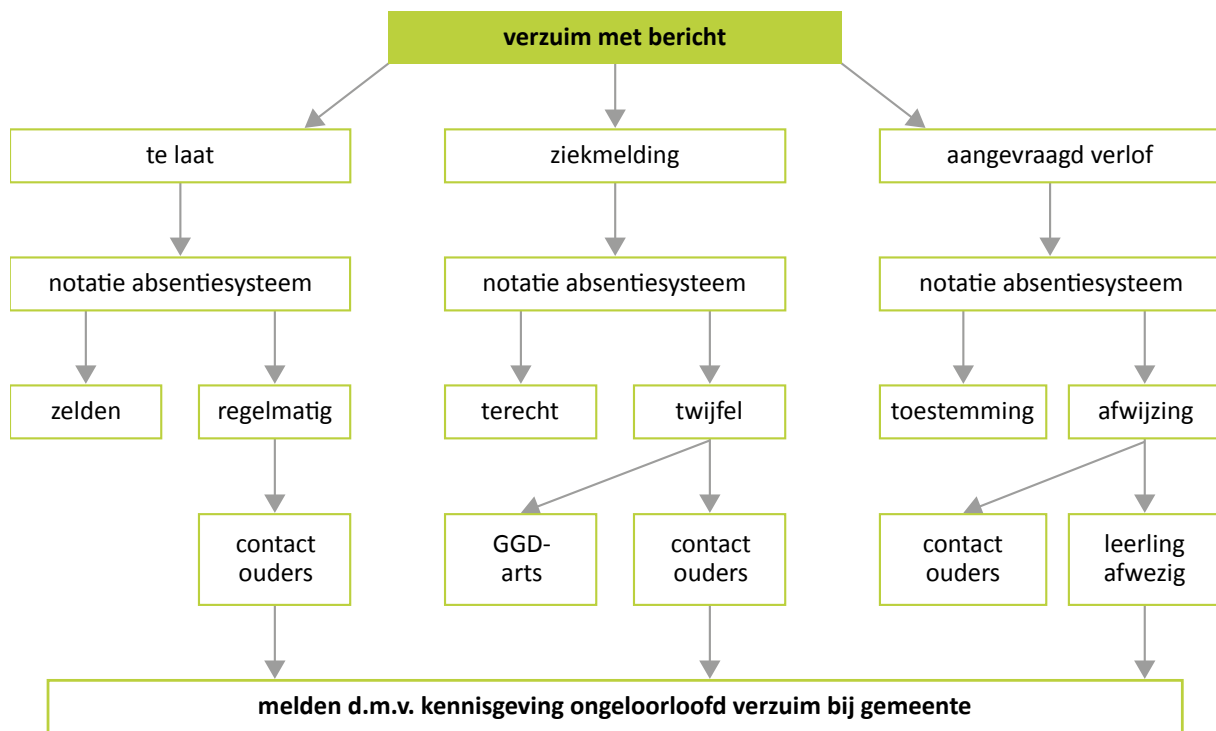
4. *Absoluut verzuim: te behandelen door de leerplichtambtenaar*

- niet meer ingeschreven staan bij een school.

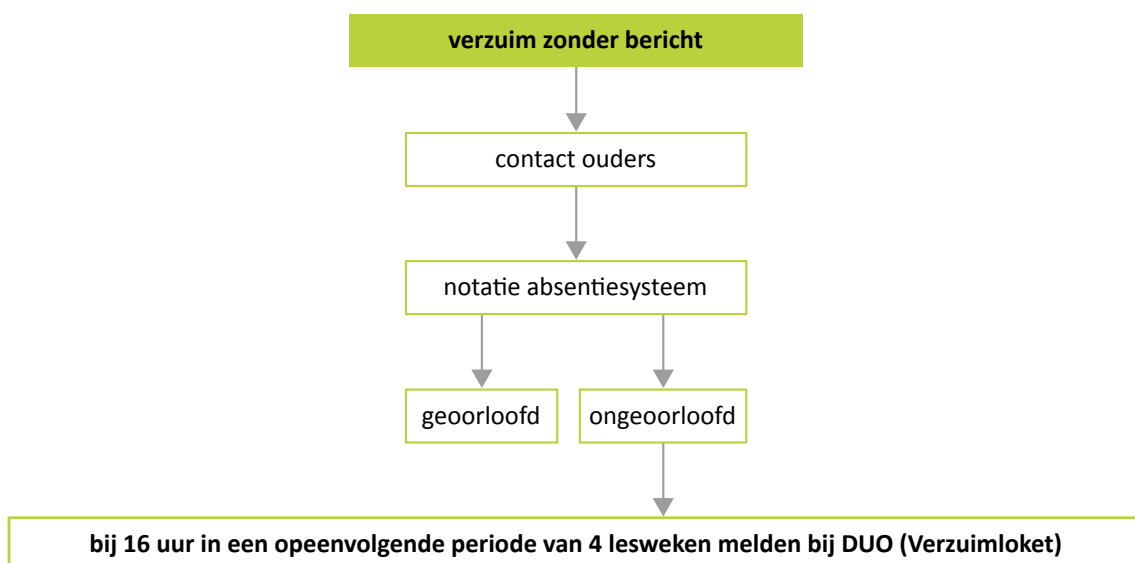
4.7 Toezicht Inspectie van het Onderwijs

Het toezicht op de naleving van de Leerplichtwet door de school ligt bij de Inspectie van het Onderwijs. De Inspectie van het Onderwijs valt onder het ministerie van Onderwijs Cultuur en Wetenschap. Het doel van de inspectie is het bewaken van de kwaliteit van het onderwijs. Dit doet de inspectie onder meer door scholen te bezoeken.

4.8 Meldwijzer schoolverzuim

Ziekteverzuim dat door de ouders niet volgens de procedure in de schoolgids wordt gemeld, is ongeoorloofd verzuim

5. GRONDEN VOOR VRIJSTELLING VAN INSCHRIJVING

Ouders kunnen zich, in bijzondere omstandigheden, beroepen op vrijstelling van de inschrijvingsplicht. Een vrijstelling is meestal één schooljaar geldig en een beroep op vrijstelling moet elk jaar vóór 1 juli worden ingediend. Ouders kunnen zich alleen beroepen op vrijstelling als zij bij burgemeester en wethouders van de gemeente waar de leerling is ingeschreven aangeven voor welke jongere en op welke grond zij daarop aanspraak maken (LPW art.6). Aanvraagformulieren zijn verkrijgbaar bij de gemeente.

5.1 Lichamelijke of psychische ongeschiktheid

Jongeren die vanwege lichamelijke of psychische redenen niet geschikt zijn om tot een school te worden toegelaten, hoeven niet te worden ingeschreven. Ouders kunnen een beroep op deze mogelijkheid tot vrijstelling van de Leerplichtwet (LPW art.5 onder a.). Als ouders zich beroepen op deze vrijstelling hebben zij een verklaring nodig van een onafhankelijk deskundige.

Jaarlijks vóór 1 juli moeten ouders het beroep op deze vrijstelling herhalen, tenzij uit eerdere verklaringen van een deskundige blijkt dat een kind nooit geschikt zal zijn een school of onderwijsinstelling te bezoeken. Er wordt geen vrijstelling verleend als de verklaring van een deskundige ontbreekt of niet voldoet aan de eisen van de Leerplichtwet.

5.2 Bedenkingen tegen de richting van het onderwijs

Ouders die overwegende bedenkingen hebben tegen de richting van het onderwijs van alle scholen of onderwijsinstellingen die binnen een redelijke afstand van hun huis liggen, kunnen een beroep op vrijstelling van de Leerplichtwet doen (LPW art.5 onder b.). Zij moeten dan een verklaring afleggen over hun bedenkingen en hun kind mag niet eerder op een school ingeschreven zijn geweest. Als de verklaring aan de eisen van de wet voldoet, ontstaat van rechtswege de vrijstelling. Het beroep op deze vrijstellingsgrond moet jaarlijks vóór 1 juli worden herhaald.

5.3 Inschrijving op een school in het buitenland

Voor kinderen die in het buitenland een school bezoeken en als inwoner in een Nederlandse gemeente staan ingeschreven, moet een onderwijsverklaring van de school in het buitenland worden overlegd aan de leerplichtambtenaar. Ouders en leerplichtambtenaar moeten voor het vertrek naar een school in het buitenland afspraken maken over inschrijving en schoolbezoek (LPW art.5 onder c.).

5.4 Bijzondere vrijstellingen

Voor kinderen van kermisexploitanten of circusmedewerkers geldt een vrijstellingsregeling voor de maanden maart tot en met oktober, op voorwaarde dat beide ouders tijdens die periode rondreizen en dat het kind meereist. De afstand tussen de standplaats en de standplaats van de rijdende school moet groter zijn dan 5 kilometer. De vrijstelling eindigt aan het einde van het schooljaar waarin het kind de leeftijd van 14 jaar bereikt (LPW art.5a).

6. VRIJSTELLING VAN GEREGLD SCHOOLBEZOEK

Ouders zijn verplicht ervoor te zorgen dat hun kind, na inschrijving op een school, de school geregeld bezoekt. Vanaf 12 jaar is de leerling ook zelf verantwoordelijk voor schoolbezoek. In dit hoofdstuk staan de uitzonderingen op deze regel. De vrijstellingen zijn schematisch weergegeven in de [schema's in 6.3](#).

6.1 Vrijstelling geregeld schoolbezoek van rechtswege

Er zijn omstandigheden waarin de ouders vrijgesteld zijn van de plicht hun kind naar school te sturen (LPW art.11 tot 13), de leerling heeft dan automatisch verlof:

- als de school of onderwijsinstelling gesloten of het onderwijs geschorst is (bijvoorbeeld bij ontruiming van de school);
- als het bezoeken van de school of de onderwijsinstelling verboden is (heeft betrekking op individuele leerlingen);
- als de leerling bij wijze van tuchtmaatregel geschorst is;
- als de leerling ziek is. Ouders zijn verplicht een ziektemelding te doen aan de school;
- als er plichten zijn die voortvloeien uit godsdienst of levensovertuiging. Als richtlijn geldt dat hiervoor één dag per verplichting vrij wordt gegeven. Ouders dienen uiterlijk 2 dagen van tevoren het bevoegd gezag op de hoogte te stellen.

6.2 Vrijstelling geregeld schoolbezoek na vooraf verkregen toestemming

Er zijn omstandigheden waarbij vooraf toestemming wordt verleend voor verlof.

6.2.1 Op vakantie onder schooltijd

Voor vakantie onder schooltijd kan alleen een uitzondering op de hoofdregel gemaakt worden als de leerling tijdens de schoolvakanties niet op vakantie kan gaan door de specifieke aard van het beroep van (één van) de ouders (LPW art.11 onder f en art.13a). In dat geval mag het bevoegd gezag de leerling eenmaal per schooljaar maximaal 10 dagen vrij geven. De verlofperiode mag niet in de eerste 2 weken van het schooljaar vallen. Het komt voor dat een leerling of gezinslid tijdens de vakantie ziek wordt waardoor de leerling pas later op school kan terugkomen. De ouders dienen een doktersverklaring uit het vakantieland mee te nemen waaruit de duur, de aard en de ernst van de ziekte blijkt en deze te overhandigen aan het bevoegd gezag van de school.

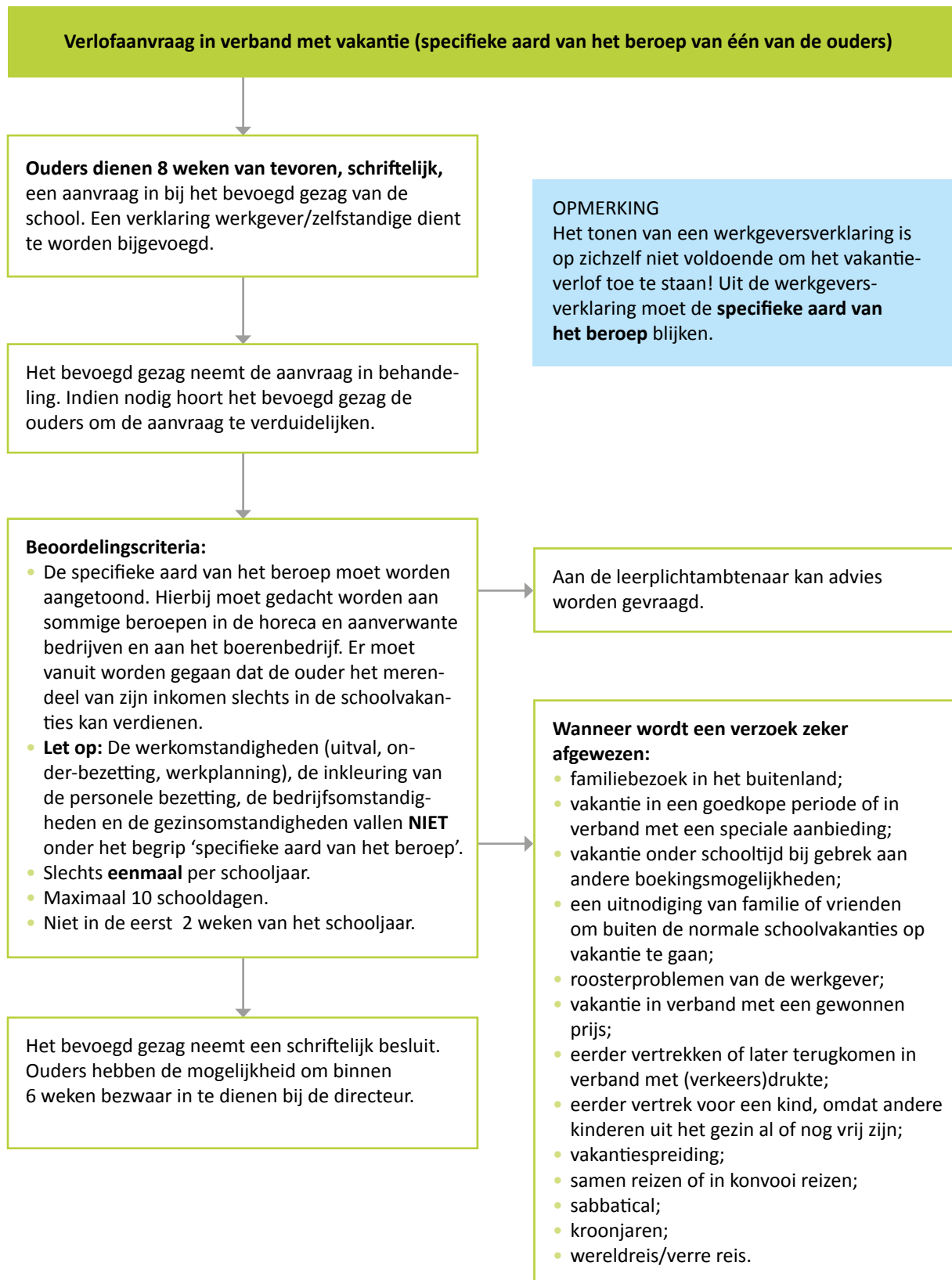
6.2.2 Verlof in geval van 'andere gewichtige omstandigheden'

Onder 'andere gewichtige omstandigheden' verstaat de Leerplichtwet omstandigheden die buiten de wil van de leerling en/of ouders zijn gelegen. Op grond van deze omstandigheden kan aan de leerling verlof worden verleend. Het bevoegd gezag mag maximaal 10 schooldagen per schooljaar verlof geven.

6.2.3 Verlof voor meer dan 10 dagen

De aanvraag voor een verlof in geval van 'andere gewichtige omstandigheden' van meer dan 10 dagen dient rechtstreeks bij de gemeente/leerplicht te worden ingediend. De leerplichtambtenaar hoort het bevoegd gezag van de school en de ouders over de aanvraag. Vervolgens neemt de leerplichtambtenaar een beslissing en deelt deze door middel van een beschikking schriftelijk mee aan de aanvrager. De directie van de school krijgt een afschrift. In de beschikking wordt aangegeven dat en hoe bezwaar te maken is tegen de beslissing (zie hoofdstuk 8).

6.3 Schema voor verlofaanvragen

Verlofaanvraag in verband met andere gewichtige omstandigheden

Ouders dienen **8 weken van tevoren**, schriftelijk een aanvraag in bij het bevoegd gezag van de school.

Bij een aanvraag voor meer dan 10 dagen stuurt het bevoegd gezag de aanvraag door naar de leerplichtambtenaar.

Het bevoegd gezag neemt de aanvraag in behandeling. Indien nodig hoort het bevoegd gezag de ouders om de aanvraag te verduidelijken.

Beoordelingscriteria:

Uitgangspunt is dat deze externe omstandigheden buiten de wil van de ouders en/of het kind plaatsvinden.

Omstandigheden die in aanmerking komen voor extra verlof:

- verhuizing: maximaal 1 dag;
- huwelijk van bloed- of aanverwanten tot en met de derde graad binnen de woonplaats: in Nederland maximaal 2 schooldagen indien er ver gereisd moet worden, anders maximaal 1 dag, in het buitenland maximaal 5 schooldagen;
- 12,5-, 25-, 40-, 50- of 60-jarig huwelijksjubileum van ouders of grootouders: maximaal 1 dag;
- 25-, 40- of 50-jarig ambtsjubileum van ouders of grootouders: maximaal 1 dag;
- ernstige ziekte van bloed- en aanverwanten tot en met de vierde graad: maximaal 10 dagen;
- overlijden van bloed- en aanverwanten in de eerste graad: maximaal 5 dagen;
- overlijden van bloed- en aanverwanten in de tweede graad: maximaal 2 dagen;
- overlijden van bloed- en aanverwanten in de derde en vierde graad: maximaal 1 dag;
- overlijden van bloed- en aanverwanten 1e t/m 4e graad. In het buitenland: maximaal 5 schooldagen;
- naar het oordeel van het bevoegd gezag belangrijke redenen met uitzondering van vakantieverlof en deelname aan sportieve of culturele evenementen buiten schoolverband.

Aan de leerplichtambtenaar kan advies worden gevraagd.

Het bevoegd gezag neemt een schriftelijk besluit.

Ouders hebben de mogelijkheid om binnen 6 weken bezwaar in te dienen bij het bevoegd gezag.

Aanduidingen familie eerste t/m vierde graad

eerste graad - ouder(s)/verzorger(s)

tweede graad - broer(s), zus(sen) en grootouder(s)

derde graad - oom(s), tante(s) en overgrootouder(s)

vierde graad - ne(ef)(ven)/nicht(en) (kinderen van de broers of zussen van de ouder), oudtante(s) en oudoom(s)

7. TOELATING, SCHORSING EN VERWIJDERING

De beslissing over toelating, schorsing en verwijdering van leerlingen berust bij het bevoegd gezag van de school. De meeste leerlingen worden probleemloos toegelaten en krijgen nooit met schorsing of verwijdering te maken. Soms wordt een leerling niet toegelaten op een school of ziet het bevoegd gezag geen andere uitweg dan over te gaan tot schorsing of zelfs verwijdering van een leerling. In het belang van alle partijen - de leerling, de ouders en de school - is een zorgvuldige uitvoering van de regels en procedures zoals omschreven in de onderwijswetten noodzakelijk.

Zorgen om een leerling? Zoek de samenwerking!

Bij zorgen om een leerling kan de school een zorgmelding doen bij Regiecentrum Bescherming en Veiligheid, de leerling registreren in de Verwijsindex en/of via schoolmaatschappelijk werk contact hebben met het gebiedsgericht team.

7.1 Toelating

Ouders melden hun kind 10 weken voor het begin van het schooljaar (1 augustus) of gedurende het schooljaar aan. De ouders horen uiterlijk 6 weken na aanmelding van de school of hun kind is toegelaten. De termijn om een besluit te nemen over de aanmelding kan in incidentele gevallen nog met 4 weken worden verlengd voor nader onderzoek.

Als de school het kind niet kan plaatsen, zoekt de school in overleg met de ouders naar een passende plek voor het kind. Uiteindelijk doet de school de ouders een schriftelijk aanbod voor een school die het kind de nodige extra ondersteuning kan bieden en die bereid is om het kind toe te laten. Hebben de ouders hun kind tijdig aangemeld, maar is het kind op 1 augustus of binnen 10 weken nog niet toegelaten, dan biedt de school het kind vanaf 1 augustus of na 10 weken na aanmelding een tijdelijke onderwijsplek aan. Als er na 10 weken nog geen besluit is genomen over de toelating van het kind, dan heeft hij of zij recht op een tijdelijke plaatsing op de school van aanmelding. De school waar een kind is aangemeld, is verplicht om eerst te kijken of het kind extra ondersteuning in de klas kan krijgen. Het *schoolondersteuningsprofiel* vormt hiervoor het uitgangspunt. Kan de school zelf geen passende onderwijsplek bieden, dan wordt gekeken naar een andere reguliere school binnen het samenwerkingsverband die de juiste ondersteuning kan bieden of naar een plek in het speciaal onderwijs.

Het bevoegd gezag dat besluit een leerling niet toe te laten, moet de ouders uiterlijk binnen 6 weken, max 10 weken schriftelijk informeren over:

- de inhoud van het besluit;
- de redenen waarom leerling niet toegelaten is;
- de mogelijkheid van bezwaar;
- de manier waarop dit bezwaar kenbaar gemaakt moet worden.

Bij een besluit tot niet toelaten, moeten de procedureregels van de Algemene wet bestuursrecht in acht worden genomen. Ouders kunnen schriftelijk bezwaar maken tegen het niet toelaten van het kind en de keuze van de school waarop hun kind wel is toegelaten. Ouders moeten dan binnen de termijn van 6 weken een bezwaarschrift indienen bij het bevoegd gezag van de school (Awb art. 6:7). Het bevoegd gezag moet hier binnen 4 weken op reageren (WPO art.40).

Voordat het bevoegd gezag op het bezwaar beslist, moet hij de ouders in de gelegenheid stellen om te worden gehoord (Awb art. 8:1).

Zijn ouders het niet eens met de toelatingsbeslissing van de school, dan kunnen ze

1. advies inwinnen bij het steunpunt van het samenwerkingsverband;
2. een beroep doen op ondersteuning door een onderwijsconsulent. Onderwijsconsulenten bemiddelen kosteloos tussen ouders en de school;
3. bezwaar maken bij school;
4. de (tijdelijke) landelijke geschillencommissie passend onderwijs inschakelen.

7.2 Schorsing

Soms ziet het bevoegd gezag geen andere uitweg dan een leerling te schorsen of zelfs te verwijderen. Schorsing houdt in dat een leerling tijdelijk de toegang tot de school wordt ontzegd. Een schorsing duurt - volgens de regels van het artikel 40c van Wet primair onderwijs/artikel 40a van de Wet expertisecentra - maximaal 5 schooldagen. De leerling moet daarna in beginsel weer toegelaten worden op school. De gedachte achter het maximum van 5 dagen is dat voortdurend serieus moet worden bekeken of de omstandigheden nog steeds zo zijn als toen de schorsing werd uitgesproken, of dat ze na een 'afkoelingsperiode' of bemiddelingsgesprekken, zijn gewijzigd waardoor de schorsing kan worden beëindigd. Uitgangspunt is het belang van de ononderbroken schoolloopbaan van de leerling.

Een uitzondering op de maximale duur van een schorsing vormt de schorsing die ingaat terwijl er overleg gaande is over de definitieve verwijdering van een leerling. De schorsing duurt in dat geval net zo lang als de tijd die nodig is om over de eventuele verwijdering te beslissen. Uiteraard dient steeds het belang van de leerling voorop te staan.

7.3 Procedure schorsing

Het middel schorsing is voor het primair onderwijs omschreven in de Wet op het primair onderwijs (WPO).

De procedure:

1. Het bevoegd gezag informeert de ouders, in ieder geval schriftelijk over:
 - de reden en duur van de schorsing;
 - de mogelijkheid van bezwaar;
 - de manier waarop dit bezwaar kenbaar gemaakt moet worden.
2. Bij een schorsing van meer dan 1 dag is het bevoegd gezag wettelijk verplicht ook de Inspectie van het Onderwijs op de hoogte te stellen.
3. Bij een schorsing van meer dan 1 dag dient de leerplichtambtenaar te worden geïnformeerd.

In een ongewone, spoedeisende situatie kan het schriftelijke besluit tot schorsing later volgen. De school moet leerling en ouders wel zo spoedig mogelijk horen.

Bij een besluit tot schorsing moeten de procedureregels van de Algemene wet bestuursrecht in acht worden genomen. Ouders kunnen schriftelijk bezwaar maken tegen een schorsing. Ouders moeten dan binnen de termijn van 6 weken een bezwaarschrift indienen bij het bevoegd gezag van de school. Het bevoegd gezag moet hier binnen 4 weken op reageren (zie hoofdstuk 8).

7.4 Verwijdering

Definitieve verwijdering van een leerling is pas mogelijk nadat het bevoegd gezag ervoor heeft zorggedragen dat een andere school bereid is de leerling toe te laten. Sinds 1 augustus 2014 geldt een zorgplicht voor de verwijderende school; er moet een nieuwe school voor de leerling gevonden zijn. Die andere school kan overigens ook een school of instelling voor speciaal onderwijs zijn. Daarvoor is dan wel een toelaatbaarheidsverklaring van het samenwerkingsverband vereist.

Voor de duur van deze zoektocht is geen wettelijk voorschrift gegeven. De redelijkheid en het primaire belang van de leerling vereisen echter spoed. Overleg met ouders verdient altijd de voorkeur. De primaire verantwoordelijkheid en keuze voor inschrijving van de leerling ligt bij de ouders. Ouders kunnen weigeren hun kind te laten inschrijven op de nieuwe school.

Dat neemt - volgens de wet - niet de plicht van de school weg om te (blijven) zoeken. In theorie is het mogelijk dat de ouders alle andere scholen weigeren. Er staat niet in de wet of de school in die situatie haar zoektocht mag staken. Dit kan getoetst worden in een bezwaarprocedure.

Voor leerlingen voor cluster 1 of 2 (leerlingen met een visuele- of auditieve beperking) geldt dat de school de leerling mag verwijderen nadat de school 8 weken zonder succes heeft gezocht naar een passende plek op een andere school.

Verwijdering in de loop van een schooljaar op grond van onvoldoende vorderingen is niet toegestaan.

Gronden voor verwijdering:

- de school kan niet aan de zorgbehoefte van de leerling voldoen;
- ernstig wangedrag van de leerling of de ouders;
- bij bijzonder onderwijs: gedrag in strijd met de grondslag.

Tijdens de verwijderingsprocedure:

- kan de leerling de toegang tot de school ontzegd worden;
- blijft de school verantwoordelijk voor de leerling en houdt de zorgplicht voor de leerling;
- moet de school zorgen voor een passend traject voor de leerling tijdens de verwijderingsprocedure.

7.5 Procedure verwijdering primair onderwijs

De procedure om een leerling van school te kunnen verwijderen is als volgt:

1. De leerling kan voorafgaand aan een besluit tot verwijdering voor korte tijd worden geschorst.
2. Voorafgaand aan het besluit tot verwijdering:
 - moet worden overlegd met de Onderwijsinspectie;
 - moet de leerling (en bij een minderjarige de ouders) in de gelegenheid worden gesteld om te reageren op het voornemen tot verwijdering en de redenen daarvoor;
 - moet (bij een leerplichtige leerling) een andere school bereid gevonden worden de leerling toe te laten.
3. Het bevoegd gezag van de school neemt een besluit en informeert de ouders schriftelijk en aangetekend over:
 - de inhoud van het besluit;
 - de redenen van de verwijdering;
 - de mogelijkheid van bezwaar;
 - de manier waarop dit bezwaar kenbaar gemaakt moet worden.

4. Als er bezwaar wordt gemaakt, moet er worden heroverwogen en dienen leerling en ouders te worden gehoord. In deze fase kan de leerling de toegang tot de school ontzegd worden.
5. De Onderwijsinspectie dient op de hoogte te worden gebracht van het definitieve besluit (tot verwijdering).
6. De leerplichtambtenaar ontvangt een kopie van het definitieve besluit (tot verwijdering).

Als de leerplichtambtenaar constateert dat een leerling onrechtmatig is uitgeschreven, meldt hij dat binnen 2 werkdagen aan de Onderwijsinspectie. Een kopie van de melding wordt aan het bevoegd gezag van de school gestuurd. In de leerplichtadministratie wordt dit aangetekend. De leerling wordt wel als 'uitgeschreven' in de administratie opgenomen.

7.6 Toetsing van de verwijdering door een onafhankelijke geschillencommissie

Er is een onafhankelijke commissie ingericht waarbij iedere school op grond van de wet is aangesloten. Deze commissie heet de Geschillencommissie Passend Onderwijs en ressorteert onder de Stichting Onderwijsgeschillen (www.onderwijsgeschillen.nl). Deze commissie brengt op verzoek van ouders binnen 10 weken een oordeel uit over een beslissing tot verwijdering. Ook kan de commissie zich buigen over geschillen rond (de weigering van) toelating van leerlingen die extra ondersteuning behoeven en rond de vaststelling en bijstelling het ontwikkelingsperspectief van een leerling. Wanneer de ouders ook bij het schoolbestuur bezwaar hebben gemaakt tegen de verwijdering, dient het schoolbestuur het oordeel van de commissie af te wachten voordat er op het bezwaar besloten wordt. Het oordeel van de commissie is niet bindend. Het schoolbestuur moet zowel aan de ouders als aan de commissie aangeven wat het met het oordeel van de commissie doet. Als het bevoegd gezag van het oordeel afwijkt, moet de reden van die afwijking in de beslissing vermeld worden. Eventueel kunnen ouders besluiten zich tot de rechter te wenden.

Gronden voor verwijdering:

- de school kan niet aan de zorgbehoefte van de leerling voldoen;
- ernstig wangedrag van de leerling of de ouders;
- bij bijzonder onderwijs: gedrag in strijd met de grondslag.

Verwijdering in de loop van een schooljaar op grond van onvoldoende vorderingen is niet toegestaan.

De procedure bij verwijdering van een leerling van het primair onderwijs en het speciaal onderwijs is bij wet geregeld (WPO, artikel 40).

8. BEZWAAR- EN BEROEPSPROCEDURE

De Leerplichtwet valt onder de administratieve rechtsbescherming. Dit betekent dat de regels van de Algemene wet bestuursrecht van toepassing zijn. Tegen het besluit van het bevoegd gezag van de school en/of de leerplichtambtenaar kan de aanvrager daarom bezwaar aantekenen.

8.1 Bevoegd gezag

Voor een correcte bezwaar- en beroepsprocedure moet duidelijk zijn welk bestuursorgaan bevoegd is een bepaalde beslissing te nemen:

- **Burgemeester en wethouders** van de woongemeente van de betreffende leerling zijn bevoegd beslissingen te nemen op aanvragen betreffende vervangende leerplicht en vrijstelling van de inschrijvingsplicht. Burgemeester en wethouders hebben deze bevoegdheid gemandateerd aan de leerplichtambtenaar.
- De **leerplichtambtenaar** van de woongemeente van de betreffende leerling is bevoegd beslissingen te nemen over verlofaanvragen van meer dan 10 dagen (LPW art.14).
- Het **bevoegd gezag** van de school is bevoegd beslissingen te nemen op verlofaanvragen voor 10 dagen of minder (LPW art.13a en art.14).
- Het **schoolbestuur** is bevoegd gezag wanneer er beslissingen genomen moeten worden rond toelating, schorsing en verwijdering.

8.2 De beschikking

Een beschikking is een schriftelijke beslissing of schriftelijk antwoord van een bestuursorgaan.

Een beschikking bevat:

- de inhoud van het besluit;
- de argumentatie voor het besluit;
- de mogelijkheid van bezwaar;
- de manier waarop dit bezwaar kenbaar gemaakt moet worden.

Een beschikking op een aanvraag voor vrijstelling of verlof moet binnen 6 weken na ontvangst van de aanvraag afgegeven worden. Voordat een beschikking wordt afgegeven, zal het bevoegd bestuursorgaan betrokkenen meestal horen. Bij een voornemen tot verwijdering van een leerling is het verplicht eerst de ouders en de leerling (12+) te horen.

8.3 Bezwaar en beroep

Binnen 6 weken na dagtekening van een beschikking kan bezwaar aangetekend worden bij het bestuursorgaan dat de beschikking heeft afgegeven. Wanneer het bestuursorgaan een bezwaarschrift heeft ontvangen, moet een ontvangstbevestiging worden gestuurd.

Er kan ook een bezwaarschrift ingediend worden wanneer het bestuursorgaan weigert een besluit te nemen of wanneer het bestuursorgaan niet binnen de geldende termijn een besluit heeft genomen.

8.3.1 Bezwaarschrift

In het bezwaarschrift moeten in ieder geval de volgende gegevens vermeld worden:

- naam en adres indiener;
- dagtekening;
- omschrijving van het besluit waarmee de indiener het niet eens is;

- de argumenten die duidelijk maken waarom de aanvrager niet akkoord gaat met het besluit/de gronden van bezwaar;
- handtekening.

Beslissing op bezwaar

De beslissing op het bezwaar moet binnen 6 weken worden genomen. Als er een adviescommissie is ingesteld, moet er binnen 10 weken een beslissing worden genomen. Die termijnen kunnen met ten hoogste 4 weken worden verlengd. De beslissing op het bezwaar moet goed worden gemotiveerd. Bij de beslissing op bezwaar moet vermeld worden dat er beroep ingesteld kan worden bij de sector bestuursrecht van de Arrondissementsrechtbank te Groningen.

Instellen beroep

Wanneer ouders het niet eens zijn met de beslissing op het bezwaar, kunnen ze beroep instellen bij de sector bestuursrecht van de Arrondissementsrechtbank. De rechtbank kan het besluit geheel of gedeeltelijk vernietigen. Het bestuursorgaan moet dan opnieuw tot een besluit komen met inachtneming van de uitspraak van de rechtbank. Tenslotte is het mogelijk om tegen de uitspraak van de rechtbank hoger beroep in te stellen bij de afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State.

Voorlopige voorziening

De behandeling van een ingediend bezwaarschrift of een beroepszaak bij de rechter neemt tijd. Dit kan voor de aanvrager te lang duren. Ouders kunnen tegelijk met het bezwaarschrift een verzoek om een voorlopige voorziening indienen bij de president van de rechtbank (AWB art.8:81).

9. FAQ

- *Wat is de precieze betekenis van ‘andere gewichtige omstandigheden’?*
Bij gewichtige omstandigheden is er geen sprake van vakantie. Bij een verlofaanvraag i.v.m. gewichtige omstandigheden moet het gaan om factoren die buiten de invloedssfeer van de ouders liggen en die zo zwaar wegen dat het kind niet naar school kan.
- *Is het mogelijk eigen verlofbeleid vorm te geven en te voeren?*
Het bevoegd gezag heeft, binnen de kaders van de Leerplichtwet, enige beleidsvrijheid. Gevolg is dat er verschillen tussen scholen kunnen ontstaan.
- *Mag het bevoegd gezag om een doktersverklaring vragen?*
Ja.
- *Kun je leerling (ouders) verbieden om onder schooltijd een orthodontist of psycholoog te bezoeken?*
Nee. De school kan ouders wel dringend verzoeken deze bezoeken buiten schooltijd te plannen.
- *Is er een voorbeeld van een weigering op een verlofaanvraag?*

Ons gezin wil een wereldreis maken

Aanvragen voor langdurig verlof in verband met een wereldreis of sabbatical kunnen op grond van de Leerplichtwet niet worden toegekend. In de rechtspraak is uitgemaakt dat er geen sprake is van ‘gewichtige omstandigheden’. In deze situaties dient dus proces-verbaal opgemaakt te worden en zal het OM vervolgen.

Indien ouders voor langere tijd in het buitenland verblijven, kunnen zij de leerling wel uitschrijven bij school en inschrijven bij een school in het buitenland (niet zijnde een wereldschool). Zij zijn dan niet in overtreding. Er dient daarbij een verklaring van het hoofd van de betreffende school overlegd te worden dat de leerling is ingeschreven en de school daadwerkelijk bezoekt.

Oma is 80 jaar geworden en onze familie gaat nu een lang weekend naar Center-Parcs.

Voor feesten, gelegenheden en activiteiten die niet in rijtje van andere gewichtige omstandigheden staan, wordt geen verlof verleend, behalve in ‘klemmende situaties’. Het weekendje weg met oma is geen klemmende situatie.

Wat betekent 16 uur verzuim in 4 lesweken?

Een periode van 4 weken die begint te tellen vanaf het eerste moment van afwezigheid van een leerling, op welke dag van de week dan ook. Voorbeeld: leerling verzuimt voor het eerst op een woensdag. Die woensdag begint dan de termijn van 4 weken te tellen en is 4 weken later op een woensdag verlopen (eigenlijk dinsdag om 24:00 uur).

Op de site van Ingrado staan meer FAQ's. www.ingrado.nl

10. WEBSITES

Leerplichtwet:

<http://wetten.overheid.nl/BWBR0002628>

Leerplicht:

www.ingrado.nl

www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/leerplicht

www.leerplicht.net

www.dagvandeleerplicht.nl

www.servicecentrumhandhaving.nl; onderwerp schoolverzuim www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/leerplicht/geoorloofd-schoolverzuim-en-spijbelen

Voortijdig schoolverlaten/RMC:

www.ingrado.nl

www.rmcnnet.nl

www.nji.nl/Voortijdig-schoolverlaten-en-verzuim

www.aanvalopschooluitval.nl/

www.rmcfryslannoord.nl

www.rmcdiefriesewouden.nl

Onderwijs:

www.swvfriesland.nl (PO)

<http://swvfryslan-noard.nl/> (VO)

<http://www.fultara.nl/> (VO)

<http://www.swvzofriesland.nl/nl/> (VO)

<https://www.rijksoverheid.nl/ministeries/ministerie-van-onderwijs-cultuur-en-wetenschap>

www.owinsp.nl; onderwijsinspectie

www.bron.nl; basisregister onderwijs

www.onderwijsraad.nl

www.passendonderwijs.nl

www.duo.nl/particulieren/default.asp

www.kennisnet.nl

www.vosabb.nl; Katern Juridische Zaken –Toelating en Verwijdering leerlingen VO

Instellingen voor zorg en ondersteuning:

www.kinderbescherming.nl

www.regiecentrumbv.nl/

www.sociaalweb.nl

Documenten leerplicht

Op de meeste websites van de gemeenten kunt u documenten voor leerplicht downloaden, denk dan aan bijvoorbeeld aan kennisgeving vermoedelijk ongeoorloofd schoolverzuim, formulier vrijstelling schoolbezoek 5-jarigen, formulier vrijstelling voor vakantie buiten schoolvakanties etcera.

